

Umění slova

Ústřice a vybrané mořské plody, i to může být na pravidelném menu novinářky na volné noze, které nechybí podnikavost a obchodní talent. „Umění psát se dnes totiž cení nejen v médiích, ale i v public relations,“ říká **Klára Smolová**, která svůj dar slova prověřila v různých titulech doma i ve Velké Británii. A sází na něj třeba i pražský Zdenek's Oyster Bar, který je jedním z jejích klientů.

Text a fotografie **Petra Doležalová**

Ve své profesi se věnujete public relations, firemní komunikaci i novinářině. Lze tyto profese sloučit tak, aby se navzájem negativně neovlivňovaly? Aby například z novinářiny nevymizela potřebná kritičnost a nestrannost?

Rozdíly jsou dnes snad nejmenší, jaké kdy byly. Však se dnes také public relations a marketing ve firmách často spojuje a vzniká „marketingová komunikace“, kde se vše mísí. Navíc se mísí i lidé. Novináři přecházejí do PR agentur a firem a zase nazpět a přinášejí do nich něco z klasické žurnalistiky a naopak. A nikdo už na to nekouká skrz prsty. Důležité je držet se nějakých morálních a etických pravidel a rozlišovat, pro koho co děláte, a pak není problém. Musíte si hlídat střet zájmů a být v tomto směru vůči svým klientům otevřený. Koneckonců, pokud je pro vás vaše profesní a lidská pověst důležitá, pak si to přirozeně hlídat budete.

Vedla jste ekonomický dvojjazyčný časopis The Prague Tribune, později britský časopis pro imigranty. Jak byste dnes srovnala přístup britského a českého novináře?

Časopis Fusion, který jsme vydávali pro přistěhovance ze zemí střední a východní Evropy do UK, vytvářela především skupina lidí právě z těchto zemí. Měla jsem v týmu Poláky, Slováky, Čechy, ale také Litevce či Maďary, jen dva z kmenových redaktorů byli mladí Britové. Ale samozřejmě, že jsem tamní svět žurnalistiky nějakým způsobem vnímala. Jako v každé profesi a zemi jsou lidé dobří a lidé, kteří oboru kazí pověst. Zásadní rozdíl není ani tak v tom, jak svoji práci děláme, ale spíš jak je okolím vnímána. V Británii být novinář není sprosté slovo (tedy aspoň v době mého působení tam nebylo, v současnosti po různých skandálech s odposlechy a v BBC se to možná změnilo). Novináři jsou tam hrdí na svoji profesi a nemusejí se za ni ve společnosti stydět. V České

republice tomu tak bohužel není. Má to samozřejmě hodně co dělat s historickým kontextem obou zemí. Bude to u nás asi ještě chvíli trvat, než se tento pohled změní, přestože zdejší žurnalistika za těch více než dvacet let, co ji dělám, zažila neuvěřitelný posun a myslím, že je dnes na vysoké úrovni, srovnatelné třeba právě s Británií. Pracuje zde mnoho vynikajících profesionálů. Jen jsme možná trochu víc zahleděni do sebe a přesvědčení o vlastní důležitosti. Prospělo by nám více pokory.

Jak se dnes žije a tvoří novinářům „na volné noze“?

Jak kterým. Externím psaním pro média se člověk příliš neuživí, je třeba se naučit to kombinovat s jinými komerčními činnostmi, kde se vaše schopnosti uplatní. Musíte mít schopnost se adaptovat, což záleží i na povaze. A možná i na té míře sebestřednosti – čím méně jí máte, tím lépe pro vás. Kdysi dávno jsem snila, že jednou odhalím svoji „aféru Watergate“, ale pak jsem pochopila, že nejsem ani investigativní novinář, ani deníkář. Jsem spíš časopisecký typ a navíc mě baví psát o lidech a jejich úspěších, než někde objevovat špinu. Ale pozor, obdivuji každého, kdo to dokáže! Stejně tak jsem pochopila, že novinářina má mnoho podob a lze se jí věnovat různými způsoby. I psaní na zakázku pro firmy je a může být zábavné, zajímavé a potřebné. Znáám dost novinářů, kteří dobře kombinují psaní pro média a práci pro firmy a šlape jim to. A znám také případy, kdy ti lidé po propuštění z redakce raději šli někam prodávat do stánku, protože najednou nevěděli, jak na to. Musíte se totiž naučit být obchodník, hledat si zakázky a klienty, umět si vyjednat cenu a tak dále. Zkrátka a dobře, důležitá je podnikavost – pokud to umíte, žije se vám dobře.

V dnešní době rozmachu sociálních médií se mění požadavky na rychlost zpráv, která

ovšem zákonitě ovlivňuje kvalitu výstupů. Jak vnímáte tento vývoj vy?

Jako přirozený. Je to úžasné a fascinuje mě to. Když jsem začínala, tak jsme se chodili hrabat do archivů, abychom našli, co bylo na nějaké téma publikováno dříve. Byla to pipláčka a zabralo to hrozného času. Teď se člověku pracuje lépe. Ale jak již bylo řečeno, je nutné se v tom naučit vyznat. Internet je úžasná studnice informací, ale také je tam spousta nesmyslů. Takže hlavní předpoklad, že si musíte informace ověřovat, platí stále. A stejně rychle, jako se dnes informace šíří, se dnes dají podle mě ověřit. Před dvaceti lety, než jste se někoho dovolali, pokud zrovna neseděl u svého stolu, nebo než jste se dostali přes hradbu sekretářek, chvíli trvalo. Dnes má každý mobil, takže kdejakého ministra, ředitele firmy či tiskového mluvčího můžete zastihnout prakticky kdykoli a kdekoli. A oni jsou již také naučení rychle reagovat.

Investujete? Pokud ano, co bylo vaší nejlepší investicí?

V tomto směru jsem, řekla bych, hodně pozadu. Dosud jsem využívala spíš spořicí nástroje, ale je pravda, že se na to chystám. Zatím se rozkoukávám a snažím se vyznat v možnostech. Budu asi konzervativní investor, který – alespoň zpočátku – nebude příliš riskovat a rozhodně hodně diverzifikovat.

Co se tedy týče moji dosud nejlepší investice, určité to byla ta do studia angličtiny a vzdělání obecně. Jako teenager jsem záhy po střední škole (a těsně po revoluci) vycestovala do Holandska jako au pair, což tehdy stálo rodinu všechny peníze na vkladní knížce, kam mi celé mé dětství spořili. Byly to ty nejlépe utracené peníze! Stále se průběžně učím, hodně se věnuji osobnímu rozvoji, což se mi vyplácí a posouvá mě to dál.

„Dobrému novináři nesmí chybět cit pro jazyk a schopnost ptát se a zpytovat. Umět oddělit zrno od plev, zvláště v dnešní době, kdy jsme zahlceni informacemi.“